

ردیف	نمره	
۱		نقش ناهمواری‌ها از نظر تاریخی چه بوده است؟
۲		ناهمواری‌های ایران در چه دوران زمین‌شناسی به وجود آمده‌اند؟
۳		زاگرس چگونه به وجود آمده است؟
۴		در ناحیه زاگرس چه عواملی باعث گردیده که رودها از بستر تعیین شده تجاوز کرده و طغیان یا سیلاب را به شهرها تحمیل نمایند؟
۵		سه ضلع نواحی کوهستانی مرکزی ایران را بنویسید.
۶		هدف از احداث سد در نواحی زاگرس چیست؟
۷		ارزش‌های اقتصادی دشت‌ها را نام ببرید.
۸		علت‌های گوناگونی آب و هوا در ایران چیست؟
۹		عرض جغرافیایی چه تأثیری بر آب و هوای ایران دارد؟
۱۰		چرا در مناطق جنوبی کشور، که نزدیک آب‌های خلیج فارس و دریای عمان قرار دارد، بارش کم است؟
۱۱		به چه دلیل اختلاف دما در نواحی داخلی کشور بیشتر از سواحل شمالی و جنوبی کشور است؟
۱۲		آگاهی از وضع آب‌وهوا چه تأثیری بر سوانح جاده‌ای دارد؟
۱۳		مشکلات محیط زیستی مربوط به آب‌وهوا نشان‌دهنده چیست؟
۱۴		وارونگی دما چگونه باعث افزایش آلودگی هوا در زمستان‌ها در شهرهای بزرگ می‌شود؟
۱۵		ریزگردها چیست؟ محدوده جغرافیایی آن را بنویسید.
۱۶		چرا ایران از موقعیت نسبی ممتازی برخوردار است؟
۱۷		مرزهای سیاسی چه نقشی دارند؟
۱۸		محل قرار گیری هر پدیده نسبت به پدیده دیگر را می‌گویند.

ردیف	نمره																					
۱۹		جدول زیر را با توجه به شکل تکمیل کنید. توده هوای سرد و خشک سیبری : در دوره سرد وارد ایران شده باعث سردی و خشکی هوا در زمستان و موجب بارش در سواحل خزر می‌شود. توده هوای مرطوب غربی : رطوبت دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس را در دوره سرما به داخل ایران منتقل و برف و باران به همراه دارد. توده هوای سودانی : گاهی در دوره سرد سال رطوبت دریای سرخ را به کشور ما می‌آورد و باعث بارندگی می‌شود. توده هوای گرم و خشک : در تابستان هوای گرم را از عربستان به ایران وارد می‌کند و باعث افزایش شدید دما می‌شود. توده هوای مرطوب موسمی : برخی سال‌ها در دوره گرم از اقیانوس هند به ایران نفوذ و موجب باران‌های سیلابی در جنوب شرق ایران می‌شود. <table><tr><th>نام توده هوا</th><th>جهت نفوذ به کشور</th><th>زمان ورود به کشور</th><th>منشأ</th><th>اثر آب و هوایی</th></tr><tr><td></td><td>غرب و شمال غرب ایران</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>موسمی</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>عربستان</td><td></td></tr></table>	نام توده هوا	جهت نفوذ به کشور	زمان ورود به کشور	منشأ	اثر آب و هوایی		غرب و شمال غرب ایران				موسمی								عربستان	
نام توده هوا	جهت نفوذ به کشور	زمان ورود به کشور	منشأ	اثر آب و هوایی																		
	غرب و شمال غرب ایران																					
موسمی																						
			عربستان																			
۲۰	۱	هر یک از جملات زیر به کدام موقعیت جغرافیایی ایران اشاره می‌کند؟ الف) ایران بین عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه نیمکره شمالی واقع شده است. ب) ایران در سواحل شمالی با دریای خزر و در سواحل جنوبی با خلیج فارس و دریای عمان مرز دریایی دارد.																				
۲۱	۰.۷۵	عبارت مناسب را از داخل کمانک () انتخاب کنید. الف) محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت (مطلق - جغرافیایی) گفته می‌شود. ب) (تنگه هرمز - دریای عمان)، آبراهه هلالی شکلی است که آب‌های آزاد اقیانوس هند و دریای عمان را به خلیج فارس متصل می‌کند. ج) راه‌های آبی، امکان روابط (بازرگانی - تفریحی) بیشتری را فراهم می‌کند.																				
۲۲	۱	جاهای خالی را با استفاده از کلمات داده شده تکمیل کنید. (موقعیت جغرافیایی - موقعیت ریاضی - تنوع آب و هوایی - هوایی - خلیج فارس - تنگه هرمز - آب‌های آزاد) الف) محل قرار گرفتن هر پدیده در سطح کره زمین، آن پدیده است. ب) گستردگی کشور ما در عرض‌های جغرافیایی موجب شده است. ج) بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان است. د) دسترسی به برای هر کشوری، علاوه بر امکان ارتباط با سایر نقاط جهان، دستیابی به منابع غذایی و معدنی و سوخت‌های فسیلی را فراهم می‌کند.																				

ردیف	نمره	
۲۳	۱	درستی یا نادرستی جملات زیر را مشخص کنید. الف) گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع کوهستانی، عملکرد (منفی) انسان است. ب) شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست. ج) دشت لوت حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند. د) فعالیت‌های آتش‌فشانی در دوره کواترنر سبب شکل‌گیری قله دماوند شده است.
۲۴	۰.۷۵	نکات مهم در مورد طرح سؤال و بیان مسئله توسط پژوهشگر چیست؟ (ذکر سه مورد)
۲۵		چرا پژوهشگر در صورت رد فرضیه نباید دلسرد شود؟

ردیف	نمره																				
۱	این ناهمواری‌ها گاه در طول تاریخ؛ مانع ورود مهاجمان به سرزمین ما شده، علاوه بر آن در تشکیل اجتماعات انسانی و نوع زندگی مردم بسیار تاثیر گذار بوده است.																				
۲	ناهمواری‌های ایران بیشتر طی دوران‌های اول تا سوم پدیده آمده‌اند و شکل امروزی آنها به اواخر دوران سوم زمین‌شناسی سنوزوئیک مربوط می‌شود.																				
۳	رشته‌کوه زاگرس از برخورد دو صفحه شبه‌جزیره عربستان و اوراسیا به وجود آمده است.																				
۴	احداث شهرهای متعدد در زاگرس، بر اثر دیواربندی، مجزاسازی، پل‌سازی، پوشاندن روی رودها و ورود فاضلاب شهری، تعادل رودها را برهم زده و باعث طغیان و سیلاب رودها و ورود آنها به شهرها گردیده است.																				
۵	سه نقطه کوه جفتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در قزوین و قله کوه یزمان یا خضر زنده در سیستان و بلوچستان																				
۶	این سدها برای جلوگیری از طغیان، تولید برق آبی، تنظیم آب مورد نیاز برای آبیاری اراضی کشاورزی، استفاده صنعتی یا تأمین آب شهرها و روستاها احداث شده است.																				
۷	۱- جاذبه‌های گردشگری ۲- استفاده از انرژی پاک، مانند انرژی خورشید و باد ۳- گذران اوقات فراغت ۴- معادن گچ، نمک و مصالح ساختمان ۵- اشکال زیبای زمین‌شناسی برای جلب مسافران ۶- کویرنوردی و رصد ستارگان در شب‌های کویر																				
۸	۱- موقعیت جغرافیایی ۲- ارتفاع و جهت کوهستان‌ها ۳- توده‌های هوا																				
۹	در عرض کم جغرافیایی به جهت این‌که آفتاب عمودتر می‌تابد، هوا گرم‌تر و در جهت شمال کشور به جهت این‌که در عرض‌های بالاتر قرار می‌گیرد و آفتاب مایل‌تر می‌تابد شهرها و روستاها سردتر هستند.																				
۱۰	در اطراف مدار راس‌السرطان به دلیل سنگینی و فرونشستن هوا، صعود هوا به لایه‌های بالاتر صورت نمی‌گیرد و در نتیجه، منطقه‌ای گرم و کم باران به‌وجود می‌آورد.																				
۱۱	به‌دلیل دور بودن از دریاها و کمبود رطوبت																				
۱۲	در صورت آگاهی از وضع آب‌وهوا می‌توان خسارات سوانح جاده‌ای را کاهش داد. مانند اطلاع داشتن از برف سنگین، سقوط بهمن و وقوع سیل و یخبندان																				
۱۳	نشان‌دهنده تأثیر منفی فعالیت‌های انسان بر آب‌وهوا																				
۱۴	در حالت وارونگی دما، هوای سرد و سنگین در سطح زمین قرار می‌گیرد و اجازه نمی‌دهد آلودگی به طرف بالا حرکت کند، در نتیجه میزان آلاینده‌ها در شهرهای بزرگ بسیار زیاد می‌شود.																				
۱۵	ریزگردها بیشتر شامل گرد و غباری است که وارد هوا می‌شود. محدوده جغرافیایی آنها کشورهای ایران، عراق، ترکیه، کویت و عربستان هستند.																				
۱۶	زیرا در مجاورت خلیج فارس و تنگه هرمز قرار گرفته و این منطقه دارای اهمیت خاصی است.																				
۱۷	مرز، مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی هر کشور همسایه است و نشان می‌دهد سرزمین یک کشور تا کجا امتداد دارد.																				
۱۸	موقعیت نسبی																				
۱۹	<table><tr><td>نام توده هوا</td><td>جهت نفوذ به کشور</td><td>زمان ورود به کشور</td><td>منشأ</td><td>اثر آب و هوایی</td></tr><tr><td>مربوط غربی</td><td>غرب و شمال غرب ایران</td><td>دوره سرما</td><td>دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس</td><td>برف و باران</td></tr><tr><td>موسمی</td><td>جنوب شرق ایران</td><td>دوره گرما</td><td>اقیانوس هند</td><td>باران‌های سیلابی</td></tr><tr><td>گرم و خشک</td><td>جنوب غرب ایران</td><td>دوره گرما</td><td>عربستان</td><td>افزایش شدید دما</td></tr></table>	نام توده هوا	جهت نفوذ به کشور	زمان ورود به کشور	منشأ	اثر آب و هوایی	مربوط غربی	غرب و شمال غرب ایران	دوره سرما	دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس	برف و باران	موسمی	جنوب شرق ایران	دوره گرما	اقیانوس هند	باران‌های سیلابی	گرم و خشک	جنوب غرب ایران	دوره گرما	عربستان	افزایش شدید دما
نام توده هوا	جهت نفوذ به کشور	زمان ورود به کشور	منشأ	اثر آب و هوایی																	
مربوط غربی	غرب و شمال غرب ایران	دوره سرما	دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس	برف و باران																	
موسمی	جنوب شرق ایران	دوره گرما	اقیانوس هند	باران‌های سیلابی																	
گرم و خشک	جنوب غرب ایران	دوره گرما	عربستان	افزایش شدید دما																	

ردیف	نمره	
۲۰	۱	
		الف موقعیت ریاضی (مطلق)
		ب موقعیت نسبی
۲۱	۰.۷۵	الف) مطلق (صفحه ۱۴ کتاب درسی) ب) تنگه هرمز (صفحه ۱۹ کتاب درسی) ج) بازرگانی (صفحه ۲۱ کتاب درسی) نکته: این تنگه به سبب اینکه دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم‌ترین آبراهه راهبردی (استراتژیک) و یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است. راهنمای تصحیح: الف) مطلق (۰.۲۵ نمره) ب) تنگه هرمز (۰.۲۵ نمره) ج) بازرگانی (۰.۲۵ نمره)
۲۲	۱	الف) موقعیت جغرافیایی (صفحه ۱۴ کتاب درسی) ب) تنوع آب و هوایی (صفحه ۱۴ کتاب درسی) ج) خلیج فارس (صفحه ۱۷ کتاب درسی) د) آب‌های آزاد (صفحه ۲۱ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: الف) موقعیت جغرافیایی (۰.۲۵ نمره) ب) تنوع آب و هوایی (۰.۲۵ نمره) ج) خلیج فارس (۰.۲۵ نمره) د) آب‌های آزاد (۰.۲۵ نمره)
۲۳	۱	الف) درست (صفحه ۶ کتاب درسی) ب) درست (صفحه ۵ کتاب درسی) ج) نادرست؛ دشت لوت در اثر گسل خوردگی و فرونشست بخشی از پوسته زمین شکل گرفته که در اثر فرسایش بادی و آبی، ناهمواری‌های جدیدی در سطح آنها شکل گرفته است. (صفحه ۳۱ کتاب درسی) د) درست (صفحه ۲۵ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: الف) درست (۰.۲۵ نمره) ب) درست (۰.۲۵ نمره) ج) نادرست (۰.۲۵ نمره) د) درست (۰.۲۵ نمره)
۲۴	۰.۷۵	۱) ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند. ۲) بهتر است صورت مسئله به شکل سؤالی نوشته شود و از عبارات یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود. ۳) پژوهشگر از خود پرسد که انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد. (صفحه ۱۰ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: ۱) ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند (۰.۲۵ نمره). ۲) بهتر است صورت مسئله به شکل سؤالی نوشته شود و از عبارات یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود. (۰.۲۵ نمره). ۳) پژوهشگر از خود پرسد که انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد (۰.۲۵ نمره).
۲۵		زیرا این پژوهش به کسانی که با این سؤال مواجه شده‌اند پاسخ می‌دهد و از طرح دوباره آن جلوگیری می‌کند.

ردیف	نمره													
۱		سؤال «چه چیزی» به چه مسئله‌ای دلالت دارد؟												
۲		سؤال «چرا» در جغرافیا بر چه مسئله‌ای دلالت دارد؟												
۳		فرضیه‌های پژوهشگر به چه عواملی بستگی دارد؟												
۴	۱.۵	با توجه به متن داده‌شده، به سؤالات کلیدی جغرافیا پاسخ دهید. «با شروع فصل تابستان، گردوخاک و غبار، بخش‌های وسیعی از کشور به‌خصوص مناطق جنوبی و غربی را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر و توقف برنامه‌های تثبیت خاک، موجب افزایش ریزگردهای موجود در هوا و وقوع گردوغبار شده است. البته منشأ اصلی ریزگردها، کویرها و باتلاق‌های در حال خشک شدن، کشور عراق است که خاک و شن‌های آن از طریق باد شمال به ایران می‌آید.»												
۵	۱.۲۵	یک جغرافی‌دان درباره علت آلودگی هوای کلان‌شهرها در ایران تحقیق می‌کند، با توجه به مراحل پژوهش در جغرافیا جدول داده‌شده را تکمیل کنید. <table><tr><td>مراحل پژوهش</td><td>موضوع پژوهش: علت آلودگی هوا در کلان‌شهرهای ایران</td></tr><tr><td>بیان و طرح مسئله</td><td></td></tr><tr><td>فرضیه‌سازی</td><td></td></tr><tr><td>روش جمع‌آوری اطلاعات</td><td></td></tr><tr><td>تجزیه و تحلیل</td><td></td></tr><tr><td>نتیجه‌گیری و پیشنهاد</td><td></td></tr></table>	مراحل پژوهش	موضوع پژوهش: علت آلودگی هوا در کلان‌شهرهای ایران	بیان و طرح مسئله		فرضیه‌سازی		روش جمع‌آوری اطلاعات		تجزیه و تحلیل		نتیجه‌گیری و پیشنهاد	
مراحل پژوهش	موضوع پژوهش: علت آلودگی هوا در کلان‌شهرهای ایران													
بیان و طرح مسئله														
فرضیه‌سازی														
روش جمع‌آوری اطلاعات														
تجزیه و تحلیل														
نتیجه‌گیری و پیشنهاد														
۶		موقعیت جغرافیایی هر کشور از چند نظر قابل مطالعه است، آنها را بنویسید.												
۷		موقعیت ریاضی ایران را بنویسید.												
۸		به چه دلیل قدرت‌های جهانی در گذشته و امروز توجه خاصی به خلیج فارس داشته‌اند؟												
۹		علل اهمیت تنگه هرمز چیست؟												
۱۰		انسان در طول تاریخ، تلاش کرده است تا با استفاده از وضع زندگی خود را بهبود ببخشد.												
۱۱		گزینه نادرست را انتخاب کنید. الف. پردازش داده‌ها گام چهارم از مراحل پژوهش جغرافیایی است. ب. در گام چهارم، پژوهشگر، پاسخ مسئله خود را پیدا می‌کند. پ. پردازش داده‌ها، حذف اطلاعات غیرضروری است. ت. در گام چهارم، از روش‌های آماری برای تحلیل اطلاعات بهره می‌گیرند.												
۱۲		متن زیر را مطالعه کنید و به سؤالات کلیدی جغرافیا پاسخ دهید. «توفان عصر یکشنبه ۲۸ تیر ماه ۱۳۹۴»												

ردیف	نمره	
		توفان در کن و سولقان تاکنون ۲۰ کشته برجا گذاشته است. بر اثر این بارندگی و سیل، بخشی از کوه‌های سمت امامزاده داوود ریزش کرده است. تعدادی از درختان شکسته و به همراه مقداری سنگ، حرکت کرده و در مسیر پل کیگا قرار گرفته که تعدادی از شهروندان جان خود را از دست داده‌اند. ده کارگر چینی در پل سنگان، آزاد راه تهران - کرج نیز در میان کشته‌شدگان هستند.
		الف) کجا؟
		ب) چه چیز؟
		پ) چرا؟
		ت) کی (چه وقت)؟
		ث) چه کسانی؟
		ج) چگونه؟
۱۳		مزیت‌های مرزهای آبی شمال و جنوب ایران را بنویسید.
۱۴		 مهم‌ترین عامل مؤثر بر پراکندگی جمعیت ایران است.
۱۵		اصطلاح به حالت آبی و زودگذر جو گفته می‌شود.
۱۶	۱	عبارت مناسب را از داخل کمانک () انتخاب کنید.
		الف) گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع کوهستانی، عملکرد (مثبت - منفی) انسان است.
		ب) تجزیه و تحلیل تغییرات جمعیت مشاغل یک سکونتگاه، در مرحله (پردازش اطلاعات - نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها) صورت می‌گیرد.
		پ) بر اثر انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها دشت (ارژن - کاکان) ایجاد شده است.
۱۷	۱	با توجه به عرض جغرافیایی دو شهر بندرعباس و تبریز بر روی نقشه، این دو شهر را از نظر زاویه تابش خورشید و تاثیر آن بر دما با یکدیگر مقایسه کنید.

ردیف	نمره	
۱۸	۱	اگر بخواهید با دید ترکیبی روستای در تصویر را مورد مطالعه قرار دهید چه سوالاتی را طرح می‌کنید؟ (ذکر ۴ مورد)
۱۹	۱	دلایل اهمیت تنگه هرمز را بنویسید.
۲۰	۰.۵	عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی به چه صورت است؟
۲۱	۱	گزینه درست را انتخاب کنید. الف) در مورد «محیط طبیعی» و «محیط جغرافیایی» کدام گزینه درست است؟ ۱- محیط جغرافیایی، مجموعه‌ای متعادل است و انسان آن را تغییر می‌دهد. ۲- انسان با استفاده از هوش خود در محیط طبیعی تغییر ایجاد می‌کند و از آن بهره‌مند می‌شود. ۳- محیط طبیعی حاصل تعامل بین محیط جغرافیایی و محیط انسانی است. ۴- انسان همواره با درک توان‌ها و مقدار نیاز از محیط طبیعی و منابع استفاده می‌کند. ب) «طرح پرسش درباره اهمیت پژوهش» و «ارائه پیشنهادها و خبرهای اولیه در چارچوب مسئله پژوهش» به ترتیب مربوط به کدام مراحل پژوهش در جغرافیا است؟ ۱- پردازش اطلاعات - تدوین فرضیه ۲- طرح سؤال و بیان مسئله - نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها ۳- طرح سؤال و بیان مسئله - تدوین فرضیه ۴- پردازش اطلاعات - نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها
۲۲	۱	در جمله زیر کلمات نادرست را تشخیص دهید و جمله درست را بنویسید. «ارتفاع رشته‌کوه‌های بلند مانند البرز و زاگرس در پراکندگی جغرافیایی دمای کشور اثر دارد. این عامل موجب بارش‌های بیشتر در دامنه‌های جنوبی البرز و دامنه‌های شرقی زاگرس می‌شود.»
۲۳		یک پایگاه نظامی در شهر بوشهر در حال ساخت است. این پایگاه در چه ماه‌هایی از سال ممکن است با چالش‌هایی متأثر از رطوبت آب‌وهوا مواجه شود؟ ۱) مهر و آبان ۲) فروردین و اردیبهشت ۳) اردیبهشت و خرداد ۴) آبان و آذر
۲۴		در عبارت‌های زیر کلمات نادرست را تشخیص داده و واژه صحیح آن را در پاسخ‌برگ بنویسید.
الف)		مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با برخی از ویژگی‌های آن در مکان‌های مختلف، به معنای دید ترکیبی است.
ب)		ایران با سی کشور مرز مشترک دارد و طولانی‌ترین مرز را با کشور ارمنستان دارد.

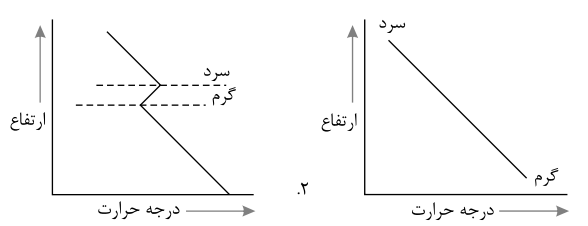
ردیف	نمره
۲۵	دو نمونه از ابزارهای گردآوری اطلاعات میدانی را بنویسید.

ردیف	نمره	
۱		سؤال «چه چیزی» بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد.
۲		سؤال «چرا» به علت وقوع پدیده می‌پردازد.
۳		فرضیه‌های پژوهشگر ۱- میزان دانش ۲- تجربیات ۳- سوابق پژوهشی در دسترس او، بستگی دارد.
۴	۱.۵	الف) کجا: بخش وسیعی از کشور به‌خصوص غرب و جنوب ب) چه چیز: وجود گردوغبار و ریزگردها بیش از حد مجاز پ) چرا: به علت خشکسالی و توقف برنامه‌های تثبیت خاک ت) چه موقع: فصل تابستان ث) چه کسی: دولت‌های ایران و عراق ج) چگونه: قطع درختان و از بین رفتن دریاچه‌ها، باتلاق‌ها و واحه‌ها
۵	۱.۲۵	بیان و طرح مسئله: چه عواملی موجب آلودگی کلان‌شهرها شده است؟ فرضیه‌سازی: ترافیک، تعداد بسیار زیاد وسایل نقلیه شخصی، فعالیت کارخانه‌ها و واحدهای صنعتی موجب آلودگی شده است. روش جمع‌آوری اطلاعات: روش کتابخانه‌ای مانند آمار، اسناد و کتاب و روش میدانی مانند پرسشنامه. تجزیه و تحلیل: اطلاعات جمع‌آوری شده تحلیل می‌شود. نتیجه‌گیری و پیشنهاد: فرضیه‌ها مثلاً تأیید می‌شوند و می‌توان پیشنهادهای زیر را ارائه نمود: ۱- فعالیت کارخانه‌های صنعتی محدود شود. ۲- وسایل نقلیه عمومی گسترش یابد.
۶		۱- موقعیت ریاضی ۲- موقعیت نسبی
۷		ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی و همچنین در ۴۴ تا ۶۳ درجه طول شرقی قرار گرفته است.
۸		زیرا تسلط بر تمام یا هر یک از موارد ارزش‌های منطقه خلیج فارس، موازنه راهبردی و قدرت را در جهان تغییر می‌دهد.
۹		این تنگه به سبب اینکه دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم‌ترین آبراهه راهبردی و یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است.
۱۰		علوم مختلف
۱۱		گزینه «ب» گام چهارم، پردازش اطلاعات است.
۱۲		
		الف) کن و سولقان
		ب) ریزش کوه - شکسته شدن درختان - تلفات انسانی
		پ) بارندگی و سیل
		ت) ۹۴،۴.۲۸
		ث) بی‌توجهی به سیل‌بندها و عدم توجه به هشدارهای هواشناسی
		ج) سیل به همراه درختان شکسته، مسیر پل کیگا را مسدود کرده و منجر به تلفات انسانی گشته است.
۱۳		گسترش روابط بازرگانی - ارتباط با سایر کشورها - دستیابی به منابع عظیم ماهی و آبزیان - دسترسی به منابع عظیم نفت و گاز
۱۴		ناهمواری‌ها
۱۵		هوا

ردیف	نمره	
۱۶	۱	
		الف) منفی
		ب) پردازش اطلاعات
		پ) ارژن
۱۷	۱	بندرعباس: زاویه تابش خورشید هنگام ظهر، نزدیک به عمود است، (نزدیک بودن به خط استوا) در نتیجه، مقدار تابش خورشید، هوا گرم تر است. تبریز: مناطق شمالی کشور که در عرض های بالای جغرافیایی قرار دارند، زاویه تابش خورشید مایل تر است، مقدار تابش کمتر، هوا سردتر است.
۱۸	۱	۱- شیب قرارگیری روستا چگونه است؟ ۲- آیا وقوع سیل در این روستا امکان پذیر است؟ ۳- آیا روستا از منابع آبی کافی برخوردار است؟ ۴- آیا روستا به راه های ارتباطی دسترسی دارد؟ ۵- آیا گسترش فیزیکی روستا در صورت افزایش جمعیت ممکن است؟ ۶- آیا روستا به منظور جلوگیری از مخاطرات طبیعی آسیب شناسی شده است؟ (صفحه ۷ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: ۱- شیب قرارگیری روستا چگونه است؟ ۲- آیا وقوع سیل در این روستا امکان پذیر است؟ ۳- آیا روستا از منابع آبی کافی برخوردار است؟ ۴- آیا روستا به راه های ارتباطی دسترسی دارد؟ ۵- آیا گسترش فیزیکی روستا در صورت افزایش جمعیت ممکن است؟ ۶- آیا روستا به منظور جلوگیری از مخاطرات طبیعی آسیب شناسی شده است؟ چهار مورد کافی است. هر مورد (۲۵/۰ نمره) دارد و به هر گونه موارد صحیح و مشابه نمره تعلق بگیرد.
۱۹	۱	این تنگه به سبب اینکه دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم ترین آبراهه راهبردی (استراتژیک) و یکی از گذرگاه های تجاری مهم جهان است. (صفحه ۱۹ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: به سبب اینکه دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم ترین آبراهه راهبردی (استراتژیک) (۵/۰ نمره) و یکی از گذرگاه های تجاری مهم جهان است. (۵/۰ نمره)
۲۰	۰.۵	درک توان ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته ها (صفحه ۵ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: درک توان ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها (۲۵/۰ نمره) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته ها (۲۵/۰ نمره)
۲۱	۱	الف) گزینه ۲: محیط طبیعی، مجموعه ای متعادل است. با ورود انسان، زمینه های تغییر در محیط فراهم می شود. هوش و استعداد انسان به او در جهت تغییر کمک می کند تا از محیط خود بهره مند شود. (صفحه ۴ و ۵ کتاب درسی) نکته: در گزینه چهار، کلمه همواره باعث نادرستی گزینه می شود. ب) گزینه ۳: «طرح پرسش درباره اهمیت پژوهش، مربوط به گام اول یعنی طرح سؤال و بیان مسئله است. «ارائه پیشنهادها و خبرهای اولیه در چارچوب مسئله پژوهش، مربوط به گام دوم یعنی تدوین فرضیه است. (صفحه ۱۰ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: الف) گزینه ۲ (۵/۰ نمره) ب) گزینه ۳ (۵/۰ نمره)
۲۲	۱	جهت رشته کوه های بلند مانند البرز و زاگرس در پراکندگی جغرافیایی <u>بارش</u> کشور اثر دارد. این عامل موجب بارش های بیشتر در دامنه های <u>شمالی</u> البرز و دامنه های <u>غربی</u> زاگرس می شود. (صفحه ۳۹ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: جهت (۲۵/۰ نمره) رشته کوه های بلند مانند البرز و زاگرس در پراکندگی جغرافیایی <u>بارش</u> (۲۵/۰ نمره) کشور اثر دارد. این عامل موجب بارش های بیشتر در دامنه های <u>شمالی</u> (۲۵/۰ نمره) البرز و دامنه های <u>غربی</u> (۲۵/۰ نمره) زاگرس می شود.

ردیف	نمره
۲۴	
الف	مطالعه همه جانبه و جامع پدیده ها با تمام ویژگی های آن در یک مکان، به معنای دید ترکیبی است.
ب	ایران با پانزده کشور مرز مشترک دارد و طولانی ترین مرز را با کشور عراق دارد.
۲۵	مصاحبه - مشاهده - پرسش نامه

ردیف	نمره													
۱		چرا فرضیه‌سازی یکی از مراحل حساس پژوهش است؟												
۲		فرضیه‌های پژوهشگر به چه عواملی بستگی دارد؟												
۳		روش میدانی را به‌عنوان یکی از روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در پژوهش‌های جغرافیایی توضیح دهید.												
۴		جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. (الف) سؤال «چطور» در جغرافیا به بررسی سیر پدیده می‌پردازد. (ب) فرضیه‌های پژوهشگر به میزان دانش و و سوابق پژوهشی در دسترس او بستگی دارد. (پ) در روش پژوهشگر ناگزیر است به محیط بیرون برود.												
۵	۱.۵	با توجه به متن داده‌شده، به سؤالات کلیدی جغرافیا پاسخ دهید. «با شروع فصل تابستان، گردوخاک و غبار، بخش‌های وسیعی از کشور به‌خصوص مناطق جنوبی و غربی را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر و توقف برنامه‌های تثبیت خاک، موجب افزایش ریزگردهای موجود در هوا و وقوع گردوغبار شده است. البته منشأ اصلی ریزگردها، کویرها و باتلاق‌های در حال خشک شدن، کشور عراق است که خاک و شن‌های آن از طریق باد شمال به ایران می‌آید.»												
۶	۱.۲۵	یک جغرافی‌دان درباره علت آلودگی هوای کلان‌شهرها در ایران تحقیق می‌کند، با توجه به مراحل پژوهش در جغرافیا جدول داده‌شده را تکمیل کنید. <table><tr><td>مراحل پژوهش</td><td>موضوع پژوهش: علت آلودگی هوا در کلان‌شهرهای ایران</td></tr><tr><td>بیان و طرح مسئله</td><td></td></tr><tr><td>فرضیه‌سازی</td><td></td></tr><tr><td>روش جمع‌آوری اطلاعات</td><td></td></tr><tr><td>تجزیه و تحلیل</td><td></td></tr><tr><td>نتیجه‌گیری و پیشنهاد</td><td></td></tr></table>	مراحل پژوهش	موضوع پژوهش: علت آلودگی هوا در کلان‌شهرهای ایران	بیان و طرح مسئله		فرضیه‌سازی		روش جمع‌آوری اطلاعات		تجزیه و تحلیل		نتیجه‌گیری و پیشنهاد	
مراحل پژوهش	موضوع پژوهش: علت آلودگی هوا در کلان‌شهرهای ایران													
بیان و طرح مسئله														
فرضیه‌سازی														
روش جمع‌آوری اطلاعات														
تجزیه و تحلیل														
نتیجه‌گیری و پیشنهاد														
۷		موقعیت ریاضی ایران را بنویسید.												
۸		به چه علت منطقه خلیج فارس دارای اهمیت خاصی می‌باشد؟												
۹		ارزش و نقش ارتباطی خلیج فارس از گذشته تا امروز چه تفاوتی کرده است؟												
۱۰		به چه دلیل قدرت‌های جهانی در گذشته و امروز توجه خاصی به خلیج فارس داشته‌اند؟												
۱۱		دسترسی به آب‌های آزاد چه امکاناتی برای کشورها فراهم می‌آورد؟												
۱۲		علل اهمیت تنگه هرمز چیست؟												
۱۳		متن زیر را مطالعه کنید و به سؤالات کلیدی جغرافیا پاسخ دهید. «توفان عصر یکشنبه ۲۸ تیر ماه ۱۳۹۴»												

ردیف	نمره	
		توفان در کن و سولقان تاکنون ۲۰ کشته برجا گذاشته است. بر اثر این بارندگی و سیل، بخشی از کوه‌های سمت امامزاده داوود ریزش کرده است. تعدادی از درختان شکسته و به همراه مقداری سنگ، حرکت کرده و در مسیر پل کیگا قرار گرفته که تعدادی از شهروندان جان خود را از دست داده‌اند. ده کارگر چینی در پل سنگان، آزاد راه تهران - کرج نیز در میان کشته‌شدگان هستند.
		الف) کجا؟
		ب) چه چیز؟
		پ) چرا؟
		ت) کی (چه وقت)؟
		ث) چه کسانی؟
		ج) چگونه؟
۱۴		آیا رد فرضیه به معنای شکست پژوهشگر است؟ چرا؟
۱۵		مزیت‌های مرزهای آبی شمال و جنوب ایران را بنویسید.
۱۶		عوامل انسانی مؤثر بر تغییر شکل دشت‌های ایران را بنویسید.
۱۷		کدام یک از اشکال زیر، وارونگی و کدام یک شرایط عادی هوا را نشان می‌دهند؟ ۱. سرد گرم ارتفاع درجه حرارت ۲. سرد گرم ارتفاع درجه حرارت
۱۸		پنج مورد از راه‌های مقابله با ریزگردها را بنویسید.
۱۹		گزینه نادرست را انتخاب کنید. الف. اراتوستن واضع واژه جغرافیاست - «مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان»، تعریف جغرافیا از دیدگاه اوست. ب. اراتوستن دانشمند یونانی است که جغرافیا را ترکیبی از دو واژه زمین و ترسیم می‌داند. پ. اراتوستن واضع علم جغرافیاست - جغرافیا با کمک سایر علوم سوالات خود را مطرح می‌کند. ت. جغرافیا، علوم طبیعی و انسانی را با یکدیگر پیوند می‌زند - Geography به معنای ترسیم زمین است.
۲۰	۱	ناهمواری‌های مریخی را توضیح دهید.
۲۱	۱	برای هر یک از نواحی زیر یک عملکرد مثبت و یک عملکرد منفی انسان را بنویسید: کوهستانی: بیابانی:

ردیف	نمره	
۲۲	۱	اگر بخواهید با دید ترکیبی روستای در تصویر را مورد مطالعه قرار دهید چه سوالاتی را طرح می‌کنید؟ (ذکر ۴ مورد)
۲۳	۱	دلایل اهمیت تنگه هرمز را بنویسید.
۲۴	۱	در جمله زیر کلمات نادرست را تشخیص دهید و جمله درست را بنویسید. «ارتفاع رشته‌کوه‌های بلند مانند البرز و زاگرس در پراکندگی جغرافیایی دمای کشور اثر دارد. این عامل موجب بارش‌های بیشتر در دامنه‌های جنوبی البرز و دامنه‌های شرقی زاگرس می‌شود.»
۲۵		یک پایگاه نظامی در شهر بوشهر در حال ساخت است. این پایگاه در چه ماه‌هایی از سال ممکن است با چالش‌هایی متأثر از رطوبت آب‌وهوا مواجه شود؟ (۱) مهر و آبان (۲) فروردین و اردیبهشت (۳) اردیبهشت و خرداد (۴) آبان و آذر

ردیف	نمره	
۱		زیرا فرضیه‌ها در هر پژوهش، نقش راهنما را دارد و به فعالیت‌هایی جهت می‌دهد که قرار است انجام شود.
۲		فرضیه‌های پژوهشگر ۱- میزان دانش ۲- تجربیات ۳- سوابق پژوهشی در دسترس او، بستگی دارد.
۳		پژوهشگر در این روش برای گردآوری اطلاعات ناگزیر است به محیط بیرون برود و با مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم با مکان موردنظر و مطالعه به گردآوری اطلاعات بپردازد.
۴		الف) تکوین یا تحول ب) تجربیات پ) میدانی
۵	۱.۵	الف) کجا: بخش وسیعی از کشور به‌خصوص غرب و جنوب ب) چه چیز: وجود گردوغبار و ریزگردها بیش از حد مجاز پ) چرا: به علت خشکسالی و توقف برنامه‌های تثبیت خاک ت) چه موقع: فصل تابستان ث) چه کسی: دولت‌های ایران و عراق ج) چگونه: قطع درختان و از بین رفتن دریاچه‌ها، باتلاق‌ها و واحه‌ها
۶	۱.۲۵	بیان و طرح مسئله: چه عواملی موجب آلودگی کلان‌شهرها شده است؟ فرضیه‌سازی: ترافیک، تعداد بسیار زیاد وسایل نقلیه شخصی، فعالیت کارخانه‌ها و واحدهای صنعتی موجب آلودگی شده است. روش جمع‌آوری اطلاعات: روش کتابخانه‌ای مانند آمار، اسناد و کتاب و روش میدانی مانند پرسشنامه. تجزیه و تحلیل: اطلاعات جمع‌آوری شده تحلیل می‌شود. نتیجه‌گیری و پیشنهاد: فرضیه‌ها مثلاً تأیید می‌شوند و می‌توان پیشنهادها را زیر را ارائه نمود: ۱- فعالیت کارخانه‌های صنعتی محدود شود. ۲- وسایل نقلیه عمومی گسترش یابد.
۷		ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی و همچنین در ۴۴ تا ۶۳ درجه طول شرقی قرار گرفته است.
۸		۱- این منطقه حلقه اتصال آفریقا، اروپا و آسیا در گذشته بوده و امروزه زنجیره حمل‌ونقل کالا و نفت در این منطقه می‌باشد. ۲- بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان، در این منطقه می‌باشد. ۳- درآمد و دلارهای ناشی از صدور نفت، باعث ثروتمند شدن کشورهای این منطقه و از سوی دیگر، این منطقه را به بازار مصرف بزرگ، تبدیل کرده است. ۴- این منطقه ارزش فرهنگی و سیاسی دارد و قلب جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام است.
۹		ارزش و نقش ارتباطی سه قاره اروپا، آفریقا و آسیا که در گذشته اهمیت داشته و اکنون به‌عنوان حلقه‌ای از زنجیره حمل‌ونقل کالا و نفت، اهمیت خود را حفظ کرده است.
۱۰		زیرا تسلط بر تمام یا هر یک از موارد ارزش‌های منطقه خلیج فارس، موازنه راهبردی و قدرت را در جهان تغییر می‌دهد.
۱۱		دسترسی به آب‌های آزاد برای هر کشوری، افزون بر امکان دسترسی و ارتباط با سایر نقاط جهان، دستیابی به منابع غذایی و منابع معدنی و سوخت‌های فسیلی را نیز فراهم می‌کند.
۱۲		این تنگه به‌سبب اینکه دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم‌ترین آبراهه راهبردی و یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است.
۱۳		
		الف) کن و سولقان
		ب) ریزش کوه - شکسته شدن درختان - تلفات انسانی
		پ) بارندگی و سیل
		ج) سیل به همراه درختان شکسته، مسیر پل کیگا را مسدود کرده و منجر به تلفات انسانی گشته است.

ردیف	نمره	
		ت ۹۴/۴.۲۸
		ث بی توجهی به سیل‌بندها و عدم توجه به هشدارهای هواشناسی
		ج سیل به همراه درختان شکسته، مسیر پل کیگا را مسدود کرده و منجر به تلفات انسانی گشته است.
۱۴		خیر، این پژوهش به کسانی که با این سؤال مواجه شده‌اند پاسخ می‌دهد و از طرح دوباره آن جلوگیری می‌شود.
۱۵		گسترش روابط بازرگانی - ارتباط با سایر کشورها - دستیابی به منابع عظیم ماهی و آبزیان - دسترسی به منابع عظیم نفت و گاز
۱۶		بهره‌برداری انسانی و تغییرات کاربری اراضی، بوته‌کشی و از بین بردن پوشش گیاهی، دست‌کاری نابخردانه در مسیل‌ها و مجاری رودها، احداث جاده در مناطق حساس، بهره‌برداری وسیع از معادن و منابع طبیعی
۱۷		شکل (۱) = شرایط عادی هوا شکل (۲) = وارونگی دما
۱۸		۱- احیای تالاب‌ها ۲- تأمین حقابه رودخانه‌های منطقه ۳- اجرای طرح بیابان‌زدایی ۴- تغییر در شیوه کشت ۵- مدیریت صحیح آب در بخش‌های گوناگون
۱۹		گزینه «پ» واژه جغرافیا برای اولین بار توسط اراتوستن دانشمند یونانی ارائه شد.
۲۰	۱	در جنوب استان سیستان و بلوچستان در منطقه مکران، رشته‌کوه‌های بشاگرد واقع شده است که در اطراف آن ارتفاعات نسبتاً کم و فرسوده‌ای قرار دارد. در این کوه‌ها، فرسایش شکل زیبایی با دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌های عمیق ایجاد کرده است که آنها را «ناهمواری‌های مریخی» می‌نامند.
۲۱	۱	عملکرد مثبت انسان در ناحیه کوهستانی: جلوگیری از فرسایش خاک - تولید برق آبی - ایجاد ورزش‌های مناسب عملکرد منفی انسان در ناحیه کوهستانی: گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع - آلودگی محیط عملکرد مثبت انسان در ناحیه بیابانی: تولید برق از طریق پنل‌های خورشیدی - معادن عملکرد منفی انسان در ناحیه بیابانی: چرای بی‌رویه دام‌ها - بوته‌کشی - آفرود سواری (صفحه ۶ کتاب درسی) راهنمای تصحیح:
۲۲	۱	عملکرد مثبت انسان در ناحیه کوهستانی: جلوگیری از فرسایش خاک - تولید برق آبی - ایجاد ورزش‌های مناسب (یک مورد کافی است و ۲۵/۰ نمره) عملکرد منفی انسان در ناحیه کوهستانی: گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع - آلودگی محیط (یک مورد کافی است و ۲۵/۰ نمره) عملکرد مثبت انسان در ناحیه بیابانی: تولید برق از طریق پنل‌های خورشیدی - معادن (یک مورد کافی است و ۲۵/۰ نمره) عملکرد منفی انسان در ناحیه بیابانی: چرای بی‌رویه دام‌ها - بوته‌کشی - آفرود سواری (یک مورد کافی است و ۲۵/۰ نمره) (به هر گونه مورد مشابه و درست نمره تعلق بگیرد.)
۲۳	۱	۱- شیب قرارگیری روستا چگونه است؟ ۲- آیا وقوع سیل در این روستا امکان‌پذیر است؟ ۳- آیا روستا از منابع آبی کافی برخوردار است؟ ۴- آیا روستا به راه‌های ارتباطی دسترسی دارد؟ ۵- آیا گسترش فیزیکی روستا در صورت افزایش جمعیت ممکن است؟ ۶- آیا روستا به‌منظور جلوگیری از مخاطرات طبیعی آسیب‌شناسی شده است؟ (صفحه ۷ کتاب درسی) راهنمای تصحیح:
		۱- شیب قرارگیری روستا چگونه است؟ ۲- آیا وقوع سیل در این روستا امکان‌پذیر است؟ ۳- آیا روستا از منابع آبی کافی برخوردار است؟ ۴- آیا روستا به راه‌های ارتباطی دسترسی دارد؟ ۵- آیا گسترش فیزیکی روستا در صورت افزایش جمعیت ممکن است؟ ۶- آیا روستا به‌منظور جلوگیری از مخاطرات طبیعی آسیب‌شناسی شده است؟ چهار مورد کافی است. هر مورد (۲۵/۰ نمره) دارد و به هر گونه موارد صحیح و مشابه نمره تعلق بگیرد.
	۱	این تنگه به سبب اینکه دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم‌ترین آبراهه راهبردی (استراتژیک) و یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است. (صفحه ۱۹ کتاب درسی) راهنمای تصحیح:
		به سبب اینکه دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم‌ترین آبراهه راهبردی (استراتژیک) و یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است. (۵/۰ نمره)

ردیف	نمره
۲۴	جهت رشته کوه‌های بلند مانند البرز و زاگرس در پراکندگی جغرافیایی بارش کشور اثر دارد. این عامل موجب بارش‌های بیشتر در دامنه‌های شمالی البرز و دامنه‌های غربی زاگرس می‌شود. (صفحه ۳۹ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: جهت (۲۵/۰ نمره) رشته کوه‌های بلند مانند البرز و زاگرس در پراکندگی جغرافیایی بارش (۲۵/۰ نمره) کشور اثر دارد. این عامل موجب بارش‌های بیشتر در دامنه‌های شمالی (۲۵/۰ نمره) البرز و دامنه‌های غربی (۲۵/۰ نمره) زاگرس می‌شود.
۲۵	گزینه ۳،